

पंडित दिनदयाळ व्याख्यान हिरक महोत्सवा
निमित्त राज्यस्तरीय "एकात्म मानव दर्शन
हीरक महोत्सव समिती" स्थापन
करण्याबाबत....

महाराष्ट्र शासन
कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक कौरोड-२०२५/प्र.क्र.२४/कौशल्य-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : १३ मार्च, २०२५

संदर्भ :- मा.मंत्री, कौ.रो.उ.व ना. यांचे जा.क्र.मंत्री कौ.रो.उ.व ना.वि. / टिप्पणी /२१३/२०२५,
दि. १८ फेब्रुवारी २०२५

प्रस्तावना :

कोणत्याही राष्ट्र व राज्याच्या सांस्कृतिक, सामाजिक तसेच आर्थिक बांधणीसाठी युवा वर्गाचा वाटा मोलाचा ठरतो. युवा वर्गाच्या सक्षम व प्रभावी सहभागाने त्या राष्ट्राची सामर्थ्यशाली निर्मिती अवलंबून असते. जगातील सर्वात जास्त युवा वर्ग असणाऱ्या भारत देशातील युवा वर्गास त्यांच्या जबाबदारीची जाणीव करून देणे व त्यांना राष्ट्रनिर्माण कार्यात सामिल होण्यास प्रेरित करणे आवश्यक आहे. याच जाणिवेतून पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांनी प्राचीन भारतीय तत्त्वज्ञानावर आधारित "एकात्म मानव दर्शन" हा लोक कल्याणकारी विचार राष्ट्राला दिला. पंडित दिनदयाळ यांनी रुईया कॉलेज, मुंबई येथे "एकात्म मानवता दर्शन" हा विचार विशद करणारी व्याख्याने दिली होती. या व्याख्यानांना दिनांक २२ ते २५, एप्रिल २०२५ रोजी ६० वर्ष पूर्ण होत आहेत.

२. सदर कार्यक्रमांचे औचित्य साधून पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या "एकात्म मानव दर्शनाचा" विचार युवा पिढीपर्यंत प्रभावीपणे पोहचावा व त्यातून राज्यातील युवा वर्गाचे सर्वांगीण चारित्र्य विकसित व्हावे या दृष्टीने मा.मंत्री, कौ.रो.उ.व ना. यांच्या अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय "एकात्म मानव दर्शन हीरक महोत्सव समिती" स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या "एकात्म मानव दर्शनाचा" लोक कल्याणकारी विचार युवा पिढीपर्यंत प्रभावीपणे पोहचवण्यासाठी व राज्यातील युवा वर्गाच्या सर्वांगीण विकासासाठी राज्यस्तरीय "एकात्म मानव दर्शन हीरक महोत्सव समिती" स्थापन करण्यास या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येत आहे.

२. "एकात्म मानव दर्शन हीरक महोत्सव समिती"ची रचना खालीलप्रमाणे राहील:-

अ.क्र.	समिती सदस्य	पद
१	मा. मंत्री (कौशल्य, रोजगार, उद्योजकता व नाविन्यता)	अध्यक्ष
२	सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., कौ.रो. उ.व ना. विभाग	सदस्य
३	सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग	सदस्य
४	सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., शालेय शिक्षण विभाग	सदस्य
५	सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., आदिवासी विकास विभाग	सदस्य
६	सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग	सदस्य
७	सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., पर्यटन व सांस्कृतिक कार्य विभाग	सदस्य
८	उ.स. / स.स. (व्य.शि.), कौ.रो. उ.व ना. विभाग	सदस्य सचिव
९	श्री. निखिल मुंडले, कार्यकारी अध्यक्ष- पं. दीनदयाळ रिसर्च इन्स्टिट्यूट	अशासकीय सदस्य
१०	श्री. अतुल जैन, महासचिव- पं. दीनदयाळ रिसर्च इन्स्टिट्यूट	अशासकीय सदस्य

३. उक्त समितीने पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या "एकात्म मानवता दर्शनाचा" विचार राज्यातील युवा पिढीपर्यंत पोहचविण्याकरीता कार्यक्रमाचे नियोजन करण्यासाठी व यशस्वीतेसाठी संबंधित विभागांना मार्गदर्शन करावे.

४. या कार्यक्रमावर होणारा खर्च कार्यक्रमाचे आयोजन करणाऱ्या विभागांनी त्यांचेकडील आर्थिक तरतूदीमधून भागवावा तसेच कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करताना आवश्यक शिष्टाचारांचे पालन करावे तसेच या विभागास कार्योक्रमोत्तर अवगत करावे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २०२५०३१३१७१२०४७५०३ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(मनोज जाधव)
सह सचिव, महाराष्ट्र राज्य

प्रत,

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.

२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. अध्यक्ष, विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई.
५. मा. सभापती, विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई.
६. सर्व मा.मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधानपरिषद / विधानसभा, विधानमंडळ, मुंबई.
८. सर्व मा. संसद सदस्य / विधानसभा सदस्य / विधान परिषद सदस्य
९. मा.मुख्य सचिव यांचे वरीष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सर्व अ.मु.स./ प्र.स. / सचिव यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
११. सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१२. सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१३. सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१४. सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सचिव / प्र.स. / अ.मु.स., अल्पसंख्यांक विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१८. संचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१९. सहसंचालक, व्यवसाय शिक्षण व प्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालय, मुंबई/पुणे/नाशिक/ औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर
२१. सर्व सहसचिव/उपसचिव, कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२२. निवड नस्ती (कौशल्य १)